

EL VALOR AFEGIT DE LES EMPRESSES CULTURALS BARCELONA

2010-2015

Maig de 2018

Departament d'Anàlisi - Gabinet Tècnic de Programació
Oficina Municipal de Dades

ÍNDEX

1.- PRESENTACIÓ	4
2.- INTRODUCCIÓ	6
3.- SÍNTESI DE RESULTATS.....	10
4.- TAULES I GRÀFICS	11
5.- NOTA METODOLÒGICA.....	18
6.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	20

1.- PRESENTACIÓ

En l'actualitat no hi ha dubte de l'interès de conèixer la dimensió econòmica de la cultura, més enllà del que és la seva dimensió central com a factor de desenvolupament de les persones i de progrés i cohesió de la societat, tal com s'explica en els objectius de l'Agenda 21 de la Cultura¹. Quantificar l'aportació del sector cultural al creixement econòmic, a l'ocupació, saber quina és la composició del finançament de l'oferta cultural, entre altres aspectes, són elements importants en la definició i l'avaluació de la política cultural.

Tot i que s'havien fet prèviament alguns estudis, fins ara no s'ha pogut disposar d'unes dades estadístiques de referència per a la ciutat de Barcelona, comparables a les que ja es tenen per a Catalunya. Per aquest motiu, gràcies al treball fet a l'entorn del PIB de la ciutat², es disposa per primera vegada d'aquesta informació que, a més, s'anirà actualitzant anualment.

L'anàlisi econòmica del sector cultural presenta un conjunt de temes que dificulten l'anàlisi respecte altres àmbits. Aquests temes tenen relació amb la delimitació del sector cultural, la provisió mixta de l'oferta cultural (pública, privada lucrativa i no lucrativa) i amb el fet que una part de l'oferta cultural la fan les administracions i les organitzacions no lucratives en centres de treball que tenen una activitat principal no cultural.

Davant d'aquestes qüestions una estratègia natural és fer una aproximació per etapes. Aquest informe suposa una primera etapa, consistent en elaborar una estadística simplificada per a Barcelona, centrada en el càlcul del Valor Afegit Brut (VAB), però comparable a la publicació de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) "*Estadística i comptes de les empreses culturals*"³.

Aquest plantejament suposa fer servir una delimitació concreta del sector cultural i, a més, restringir l'àmbit de l'estudi al sector empresarial que té com activitat principal la cultura. A la introducció es tracten amb més detall aquests aspectes.

Una vegada desenvolupada aquesta primera etapa, caldrà completar aquests resultats amb una aproximació al VAB de la cultura produïda pel sector públic i pel sector no lucratiu. Seguidament s'hauria d'ampliar el nombre de variables considerades (ocupació, salaris, inversió, etc), i fer l'ajust a les dades macroeconòmiques a l'efecte

¹ Es pot consultar a: www.agenda21culture.net

² Departament d'Anàlisi-GTP. Oficina Municipal de Dades. Ajuntament de Barcelona: "**El PIB de Barcelona. 2016**"(2017).

³ La simplificació suposa centrar-se en l'estimació del VAB (no d'altres variables) i també algun aspecte molt puntual de la delimitació que s'explica a la Introducció.

d'estimar el pes del sector cultural sobre el PIB de la ciutat. Finalment, si s'escau, tota aquesta informació podria ser ampliada fins a l'elaboració d'un Compte Satèl·lit de la Cultura i procedir a calcular l'efecte d'arrossegament del sector cultura sobre la nostra economia.

Aquest informe l'ha realitzat el Departament d'Anàlisi-GTP de l'Oficina Municipal de Dades en col·laboració amb la Secretaria Tècnica de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). El projecte ha estat possible gràcies a la col·laboració de diferents entitats i persones. En primer lloc, ha estat bàsica la informació facilitada per Idescat. En particular, les explotacions fetes del DIRCE i de les enquestes de serveis i industrial de l'INE. També la desagregació dels afiliats a la Seguretat Social a quatre dígits de la CCAE-2009, facilitada pel Servei d'Estadística del Departament de Treball de la Generalitat, ha estat un input clau per assolir una delimitació apropiada del sector cultura. Finalment, en l'àmbit més metodològic, l'estimació de la productivitat de les activitats culturals a Barcelona és tributària de la recerca desenvolupada pel Departament d'Anàlisi-GTP en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans i amb el professor Josep Lluís Raymond, de la Universitat Autònoma de Barcelona⁴.

El treball forma part de les línies d'actuació establertes en l'acord marc entre l'ICUB i el Gabinet Tècnic de Cultura de la Generalitat de Catalunya. La continuació de l'estudi pot permetre treballar conjuntament per a la millora del coneixement del nostre sector cultural més enllà de l'àmbit empresarial.

⁴ Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi-GTP: *"Estimació del PIB de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Millora metodològica de la dinàmica de la productivitat amb informació salarial"* (2017).

2.- INTRODUCCIÓ

L'aproximació econòmica a la cultura suposa afrontar tres temes determinants. En primer lloc, la **delimitació sectorial de la cultura** en termes d'activitats econòmiques. Aquesta delimitació no és directa ja que els sectors d'activitat econòmica es defineixen des de la perspectiva de forma de producció (sector alimentari, químic, hotelier, per exemple) mentre que la cultura es defineix des del punt de vista de la demanda o del consum i no per forma de producció⁵. En conseqüència el "sector cultura" és molt transversal quan es defineix a les classificacions d'activitats econòmiques, ja que inclou formes de producció i creació tan diverses com el llibre, les arts escèniques o la producció audiovisual.

El segon tema que fa complexa l'aproximació econòmica a la cultura és la seva **delimitació institucional**, ja que és un sector en el que l'oferta és de provisió mixta, és a dir, són productors de cultura tant les empreses com l'administració pública o les entitats i organitzacions no lucratives. En aquest sentit la cultura és similar als serveis socials, l'educació o la sanitat. En aquests sectors no és suficient amb fer, per exemple, una enquesta a les empreses, sinó que cal integrar la producció de cada un d'aquests sectors institucionals evitant, lògicament, la comptabilització duplicada⁶.

La tercera problemàtica té relació amb **l'activitat principal de les organitzacions**. Tant les organitzacions privades com les administracions públiques tenen activitats principals i secundàries. L'estimació del Valor Afegit Brut (VAB) sectorial està basat en l'activitat principal de cada productor⁷. Ara bé, la producció cultural tant a les administracions públiques com a les organitzacions no lucratives pot ser, de forma significativa, activitat secundària. Per exemple un municipi pot no tenir cap centre de treball amb activitat principal cultura, i en canvi pot tenir treballadors fent producció cultural. Un altre cas molt evident és el de les biblioteques. Si la biblioteca és un centre de treball identificat com a tal (per exemple, una biblioteca de la xarxa pública) serà oferta cultural, però una biblioteca universitària tindrà com activitat principal l'ensenyament. A l'àmbit de les organitzacions no lucratives també es presenta el mateix problema. Un museu o un centre d'exposicions propietat d'una fundació bancària, per exemple, pot tenir com activitat principal el servei cultural o, pel contrari,

⁵ Aquesta és la raó per la qual el terme "cultura" es troba a les classificacions d'estadístiques de consum, orientades a la finalitat. En el consum de les llars (COICOP) o en el consum públic (COFOG), i en canvi no apareix a la CNAE.

⁶ Per aquest motiu no s'ha de confondre la despesa pública en cultura amb la producció pública de serveis culturals. La despesa pública en cultura pot suposar un finançament de l'activitat cultural, però la producció pot ser feta per empreses privades.

⁷ En l'estadística econòmica només es comptabilitza el VAB de les activitats secundàries en el Marc Input-Output (Taula d'Origen i Taula Simètrica). Els comptes econòmics anuals s'elaboren segons activitat principal.

l'activitat principal de la propietat, és a dir, l'activitat financera. Al fer l'aproximació a l'economia de la cultura és imprescindible fixar els criteris de tractament d'aquesta problemàtica.

Delimitació sectorial de la cultura

Pel que fa a la delimitació sectorial, s'aplica bàsicament la delimitació de la publicació de l'Idescat "*Estadística i comptes de les empreses culturals*" per tal d'assolir un grau satisfactori de comparabilitat amb els resultats de l'economia catalana. Cal recordar que la definició del sector cultura és molt complexa per la seva evolució i perquè abasta a un nombre força divers d'activitats de la classificació d'activitats econòmiques (CCAIE-2009).

Al 2009 Eurostat va crear un grup de treball europeu d'estadístiques culturals: el *European Statistical System Network on Culture (ESSNet-Culture)*, amb l'objectiu de desenvolupar la producció de dades del sector cultura sobre la base d'un sistema estadístic coordinat i examinar la possibilitat d'adaptar o desenvolupar mètodes existents per respondre a les noves necessitats i cobrir nous dominis. Aquest grup va decidir incloure al sector cultural les activitats vinculades a la propietat intel·lectual, com és el cas de la informàtica (part) i l'arquitectura.

La delimitació sectorial emprada per Idescat i que aquí hem adoptat ha seguit els treballs metodològics duts a terme per l'ESSnet-Culture i també ha tingut en compte el Marc d'Estadístiques Culturals actualitzat per la UNESCO. Els dominis culturals proposats per l'ESSnet-Culture s'han agrupat de la manera següent:

1. Patrimoni, museus, arxius i biblioteques
2. Arts escèniques, visuals, música i disseny
3. Audiovisual i multimèdia
4. Llibre i premsa
5. Publicitat
6. Arquitectura
7. Altres indústries relacionades amb la cultura

La correspondència entre cadascun dels dominis esmentats i la Classificació catalana d'activitats econòmiques ([CCAIE-2009](#)) es pot consultar en la Taula següent.

El Sector Cultura. Dominis culturals i la seva correspondència amb codis CCAE-2009.

Dominis culturals	Classes CCAE-2009
1.Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	9102 Activitats de museus 9103 Gestió llocs i edificis històrics 9104 Activitats jardins botànics, parcs zoològics i naturals 9105 Activitats de Biblioteques 9106 Activitats d'Arxius
2.Arts escèniques, visuals, música i disseny	9001 Arts escèniques 9002 Auxiliars de les arts escèniques 9003 Creació artística i literària 9004 Gestió sales espectacles 7410 Activitats de disseny especialitzat 7420 Activitats de fotografia
3.Audiovisual i multimèdia	4763 Comerç al detall de música i vídeo 5821 Edició de videojocs 5912-5920 Producció i distribució cine, vídeo i programes de TV 6010 Activitats de radiodifusió 6020 Programació i emissió de TV
4.Llibre i premsa	4761 Comerç al detall de llibres 4762 Comerç al detall de diaris i papereria 5811-5814 Edició de llibres, directoris, periòdics i revistes 5819 Altres activitats d'edició 6391 Activitats d'agències de notícies 6399 Altres serveis d'informació 7430 Activitats de traducció
5.Publicitat	7311 Agències de publicitat 7312 Serveis representació mitjans de comunicació
6.Arquitectura	7111 Serveis tècnics d'arquitectura
7.Altres indústries relacionades amb la cultura	1811 Impressió de periòdics 1812 Activitats d'impressió i arts gràfiques 1813 Activitats de preimpresió 1814 Enquadernació 1820 Reproducció de suports enregistrats 3220 Fabricació d'instruments musicals

A la Nota metodològica es presenten les diferències entre aquesta delimitació i la de l'Idescat. En general s'arriba a una equivalència molt elevada amb la sectorització d'Idescat, encara que no perfecta. La raó de les divergències és que s'ha treballat a codis de 3 dígits, quan ha estat possible fer-ho sense desvirtuar el sentit dels dominis culturals identificats. La desagregació a 3 dígits permet estimar millor les diferències de productivitat entre les activitats a Barcelona i a Catalunya, per l'efecte aglomeració⁸.

⁸ Vegeu Nota metodològica.

Delimitació institucional

Pel que fa a la delimitació institucional, aquest informe es refereix al **sector empresarial**, ja que els resultats es deriven de les enquestes fetes a partir del Directori Central d'Empreses i Establiments (DIRCE) de l'INE. En el sector cultural és important tenir en compte aquesta delimitació ja que, com s'ha dit anteriorment, una part important de l'oferta cultural, especialment en el domini de Patrimoni, museus, arxius i biblioteques, procedeix del sector públic i del sector no lucratiu.

La conseqüència d'aquesta delimitació és que en aquest informe no es troben les dades del conjunt complet de l'oferta cultural de Barcelona. L'estratègia per complementar aquests resultats implicaria determinar la producció dels centres de serveis culturals ubicats a Barcelona, tant públics com d'entitats i organitzacions privades no lucratives: el Departament de Cultura de la Generalitat, l'ICUB, museus i centres d'exposicions de fundacions d'empreses del sector financer. Aquesta extensió de l'àmbit institucional de referència és un important motiu per continuar l'estudi, doncs millorarà la cobertura del nostre coneixement del sector cultural, tant a Barcelona com al conjunt de Catalunya.

El càlcul del VAB cultural d'aquests centres públics i del sector no lucratiu no pot aplicar una valoració de la producció a preus de mercat i, per tant, tal com estableix la metodologia internacional al respecte, ha de tenir en compte el valor de la Remuneració d'Assalariats. Pel que fa als beneficis, l'Excedent Net d'Explotació és nul, encara que pugui fixar-se un Excedent Brut d'Explotació (EBE) positiu per fer front a la depreciació dels actius dels centres.

El problema de l'activitat principal

Les empreses del sector cultural tenen normalment com activitat principal un codi cultural, és a dir, un codi dels que apareixen a la Taula anteriorment presentada. Tanmateix, l'oferta pública i de les organitzacions no lucratives presenta un percentatge significatiu de producció cultural en termes d'activitat secundària. Per tant, encara que en aquest informe aquesta és una problemàtica menor, cal tenir en compte que per complementar amb l'oferta pública i no lucrativa caldria fixar prèviament els criteris a partir dels quals es recupera la producció feta en els centres de treball amb activitat no cultural.

3.- SÍNTESI DE RESULTATS

1.- **El sector de les empreses culturals a Barcelona va generar un VAB al 2015 de més de 2 mil milions d'euros.** Aquest valor suposa un 3,1% del VAB de Barcelona i el 56,2% del sector cultural de Catalunya.

2.- **En el període 2010-2015 el VAB de les empreses culturals a Barcelona s'ha reduït en un 20,6% nominal.** Els àmbits més afectats per la crisi des de 2010 han estat les activitats de l'Arquitectura, les Indústries relacionades amb la cultura i l'Audiovisual i Multimèdia.

3.- **L'evolució de 2014 a 2015 ha estat una lleugera reducció del VAB, del -0,7%.** La contribució a aquesta reducció prové de forma destacada de l'àmbit de l'Arquitectura (-1,9 punts percentuals). També la Publicitat i les Indústries relacionades amb la cultura tenen una contribució negativa. En canvi l'àmbit de les Arts escèniques (1,1 p.p.), l'Audiovisual (0,7 p.p.) i el Patrimoni (0,4 p.p.) han tingut variacions positives.

4.- **L'estructura sectorial de la cultura a Barcelona** mostra que en el 2015 el domini amb més VAB és el del *Llibre i premsa*, amb un 34,5% del conjunt. L'àmbit de la *Publicitat* (26,5%) és el segon àmbit (augmentant el seu percentatge de 2010 a 2015), seguit per les *Arts escèniques, visuals i musicals* (14%).

5.- **El VAB de les empreses culturals de Barcelona suposa més el 56,2% del total de Catalunya.** Aquest pes és bastant diferent segons els dominis. Els dominis de *Llibre i premsa* (77,3%), *Publicitat* (72,3%) i de *Patrimoni, museus, arxius i biblioteques* (69%) són els que tenen un pes més elevat. A l'altre extrem l'Audiovisual (amb un 35,9%) i, especialment, les *Indústries relacionades amb la cultura* (17,9%) tenen els percentatges menors.

6.- L'Índex d'especialització⁹ reflecteix, amb una escala diferent, una situació equivalent a la dels pesos de Barcelona sobre Catalunya. Es poden fer tres grups: amb **una elevada especialització Llibre i premsa, Publicitat i Patrimoni, museus, arxius i biblioteques (índexs superiors al 1,2)**; amb una especialització propera a la unitat, l'Arquitectura i les Arts escèniques. Finalment, amb una especialització menor els dominis Audiovisual i de les Indústries relacionades amb la cultura (0,64 i 0,32 respectivament).

⁹ L'Índex d'especialització d'un sector X és el quocient entre el VAB del sector X sobre el VAB total de Barcelona dividit pel VAB del sector X sobre el VAB total de Catalunya. Quan a les dues economies l'especialització sectorial és la mateixa el valor de l'Índex és la unitat.

4.- TAULES I GRÀFICS

Taula 1.1: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Barcelona. Milers d'euros

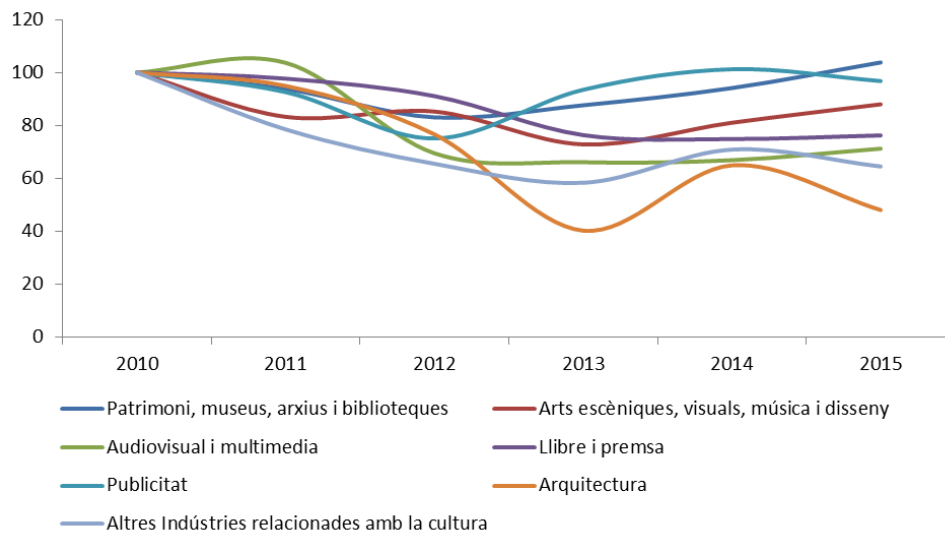
Dominis culturals	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	94.162	88.335	78.201	82.522	88.639	97.761
Arts escèniques, visuals, música i disseny	339.773	282.880	289.684	247.530	275.299	298.968
Audiovisual i multimedia	329.956	342.081	229.233	218.068	220.614	235.040
Llibre i premsa	968.148	945.936	881.959	739.144	724.786	737.961
Publicitat	586.598	543.227	440.472	548.404	593.945	567.821
Arquitectura	241.132	228.923	184.782	97.007	156.547	115.823
Altres Indústries relacionades amb la cultura	137.395	107.873	90.021	80.130	97.385	88.608
TOTAL VALOR AFEGIT	2.697.164	2.539.254	2.194.352	2.012.806	2.157.216	2.141.981

Font: Departament d'Anàlisi-GTP. Oficina Municipal de Dades (Ajuntament de Barcelona)

Taula 1.2: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Catalunya. Milers d'euros

Dominis culturals	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	154.349	140.304	121.067	124.627	129.835	141.751
Arts escèniques, visuals, música i disseny	588.742	508.777	508.328	458.503	515.116	578.244
Audiovisual i multimedia	659.810	731.662	523.104	552.288	540.774	654.124
Llibre i premsa	1.294.316	1.258.974	1.182.435	970.297	949.886	954.654
Publicitat	775.924	729.770	593.239	731.823	790.101	785.266
Arquitectura	447.975	421.522	332.774	186.080	297.833	204.438
Altres Indústries relacionades amb la cultura	689.163	570.369	491.903	453.226	534.184	494.058
TOTAL VALOR AFEGIT	4.610.279	4.361.378	3.752.850	3.476.844	3.757.729	3.812.535

Font: IDESCAT

Gràfic 1: Evolució del VAB. Àmbits culturals. Barcelona. 2010-2015 (Índex 2010=100)

Taula 2.1: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Barcelona (%)

Dominis culturals	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	3,5%	3,5%	3,6%	4,1%	4,1%	4,6%
Arts escèniques, visuals, música i disseny	12,6%	11,1%	13,2%	11,3%	12,8%	14,0%
Audiovisual i multimedia	12,2%	13,5%	10,4%	9,9%	10,2%	11,0%
Llibre i premsa	35,9%	37,3%	40,2%	33,7%	33,6%	34,5%
Publicitat	21,7%	21,4%	20,1%	25,0%	27,5%	26,5%
Arquitectura	8,9%	9,0%	8,4%	4,4%	7,3%	5,4%
Altres Indústries relacionades amb la cultura	5,1%	4,2%	4,1%	3,7%	4,5%	4,1%
TOTAL VALOR AFEGIT	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

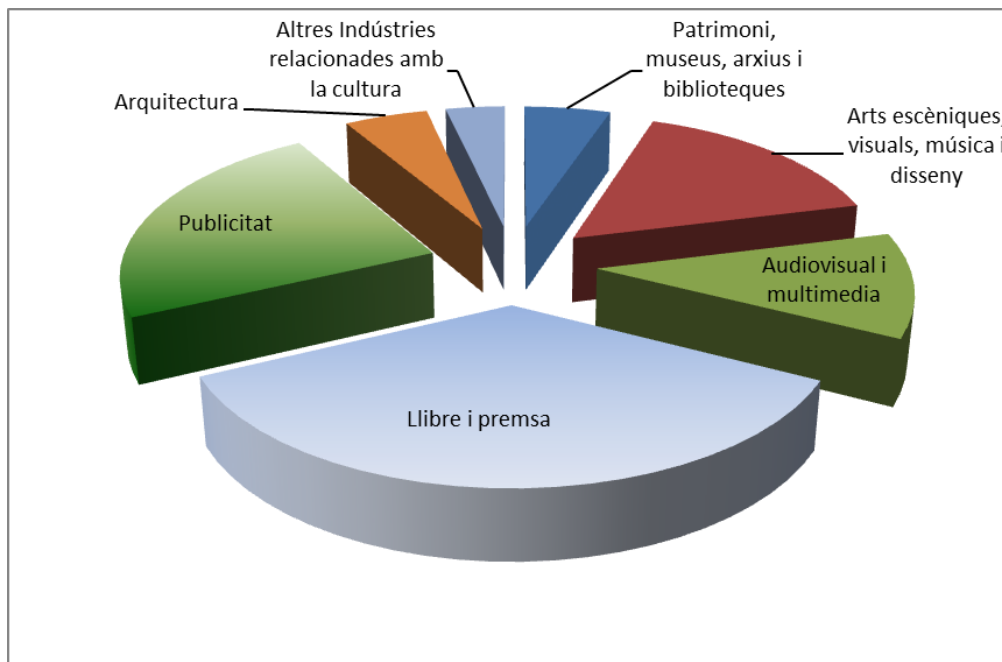
Font: Departament d'Anàlisi-GTP. Oficina Municipal de Dades (Ajuntament de Barcelona)

Taula 2.2: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Catalunya (%)

Dominis culturals	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	3,3%	3,2%	3,2%	3,6%	3,5%	3,7%
Arts escèniques, visuals, música i disseny	12,8%	11,7%	13,5%	13,2%	13,7%	15,2%
Audiovisual i multimedia	14,3%	16,8%	13,9%	15,9%	14,4%	17,2%
Llibre i premsa	28,1%	28,9%	31,5%	27,9%	25,3%	25,0%
Publicitat	16,8%	16,7%	15,8%	21,0%	21,0%	20,6%
Arquitectura	9,7%	9,7%	8,9%	5,4%	7,9%	5,4%
Altres Indústries relacionades amb la cultura	14,9%	13,1%	13,1%	13,0%	14,2%	13,0%
TOTAL VALOR AFEGIT	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: IDESCAT

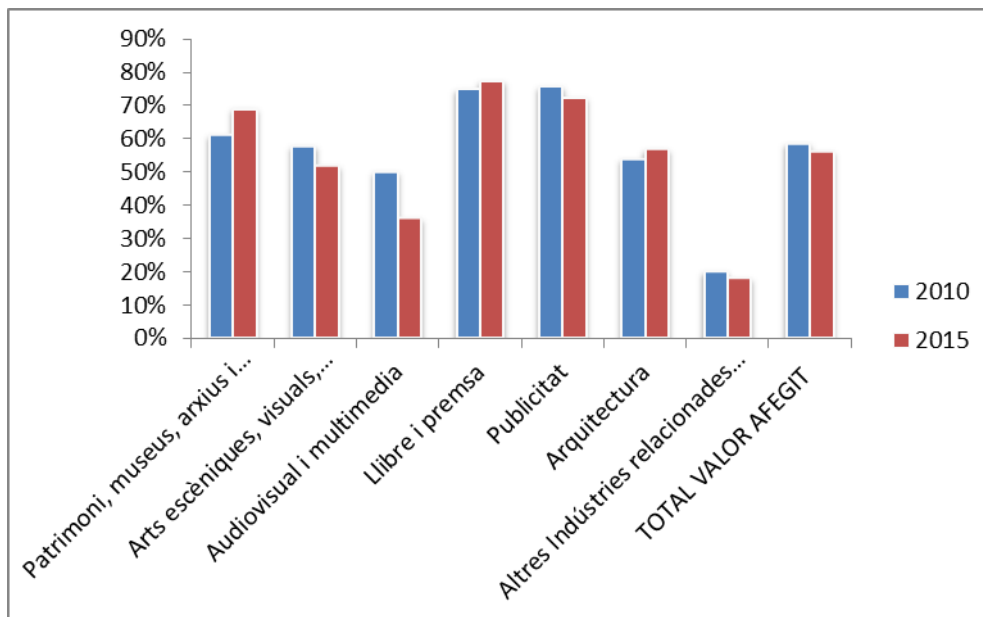
Gràfic 2: Estructura percentual. Àmbits culturals. Barcelona. Any 2015

Taula 3.1: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Barcelona. Pes sobre Catalunya

Dominis culturals	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	61,0%	63,0%	64,6%	66,2%	68,3%	69,0%
Arts escèniques, visuals, música i disseny	57,7%	55,6%	57,0%	54,0%	53,4%	51,7%
Audiovisual i multimedia	50,0%	46,8%	43,8%	39,5%	40,8%	35,9%
Llibre i premsa	74,8%	75,1%	74,6%	76,2%	76,3%	77,3%
Publicitat	75,6%	74,4%	74,2%	74,9%	75,2%	72,3%
Arquitectura	53,8%	54,3%	55,5%	52,1%	52,6%	56,7%
Altres Indústries relacionades amb la cultura	19,9%	18,9%	18,3%	17,7%	18,2%	17,9%
TOTAL VALOR AFEGIT	58,5%	58,2%	58,5%	57,9%	57,4%	56,2%

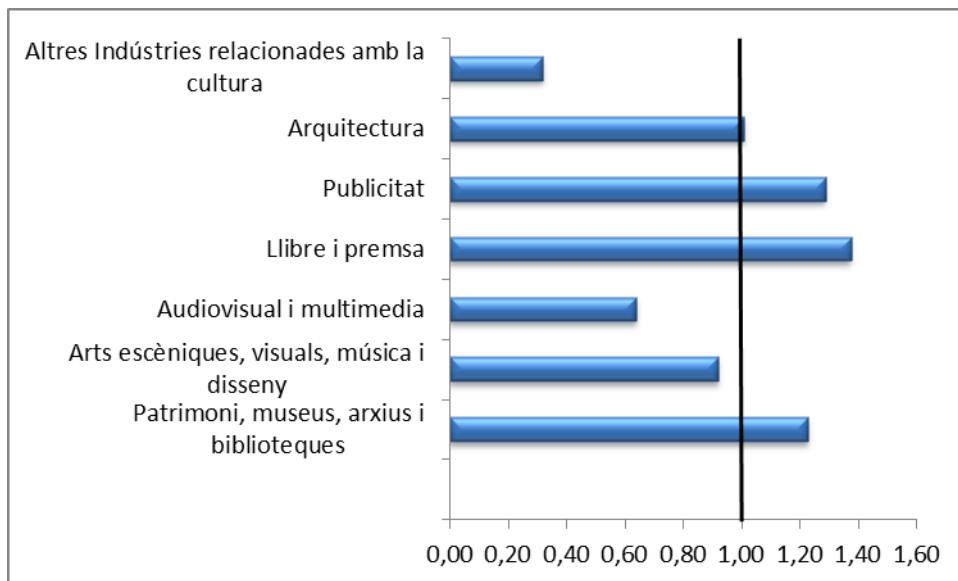
Font: Departament d'Anàlisi-GTP. Oficina Municipal de Dades (Ajuntament de Barcelona)

Gràfic 3: Pes dels àmbits culturals de Barcelona a Catalunya. 2010 i 2015

Taula 3.2: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Barcelona. Especialització Catalunya = 1

Dominis culturals	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	1,04	1,08	1,10	1,14	1,19	1,23
Arts escèniques, visuals, música i disseny	0,99	0,95	0,97	0,86	0,93	0,92
Audiovisual i multimedia	0,85	0,80	0,75	0,63	0,71	0,64
Llibre i premsa	1,28	1,29	1,28	1,21	1,33	1,38
Publicitat	1,29	1,28	1,27	1,19	1,31	1,29
Arquitectura	0,92	0,93	0,95	0,83	0,92	1,01
Altres Indústries relacionades amb la cultura	0,34	0,32	0,31	0,28	0,32	0,32
TOTAL VALOR AFEGIT	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Font: Departament d'Anàlisi-GTP. Oficina Municipal de Dades (Ajuntament de Barcelona)

Gràfic 4: Especialització àmbits culturals de Barcelona respecte Catalunya =1. Any 2015

Taula 4.1: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Barcelona. Contribució

Dominis culturals	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	-0,2%	-0,4%	0,2%	0,3%	0,4%
Arts escèniques, visuals, música i disseny	-2,1%	0,3%	-1,9%	1,4%	1,1%
Audiovisual i multimedia	0,4%	-4,4%	-0,5%	0,1%	0,7%
Llibre i premsa	-0,8%	-2,5%	-6,5%	-0,7%	0,6%
Publicitat	-1,6%	-4,0%	4,9%	2,3%	-1,2%
Arquitectura	-0,5%	-1,7%	-4,0%	3,0%	-1,9%
Altres Indústries relacionades amb la cultura	-1,1%	-0,7%	-0,5%	0,9%	-0,4%
TOTAL VALOR AFEGIT	-5,9%	-13,6%	-8,3%	7,2%	-0,7%

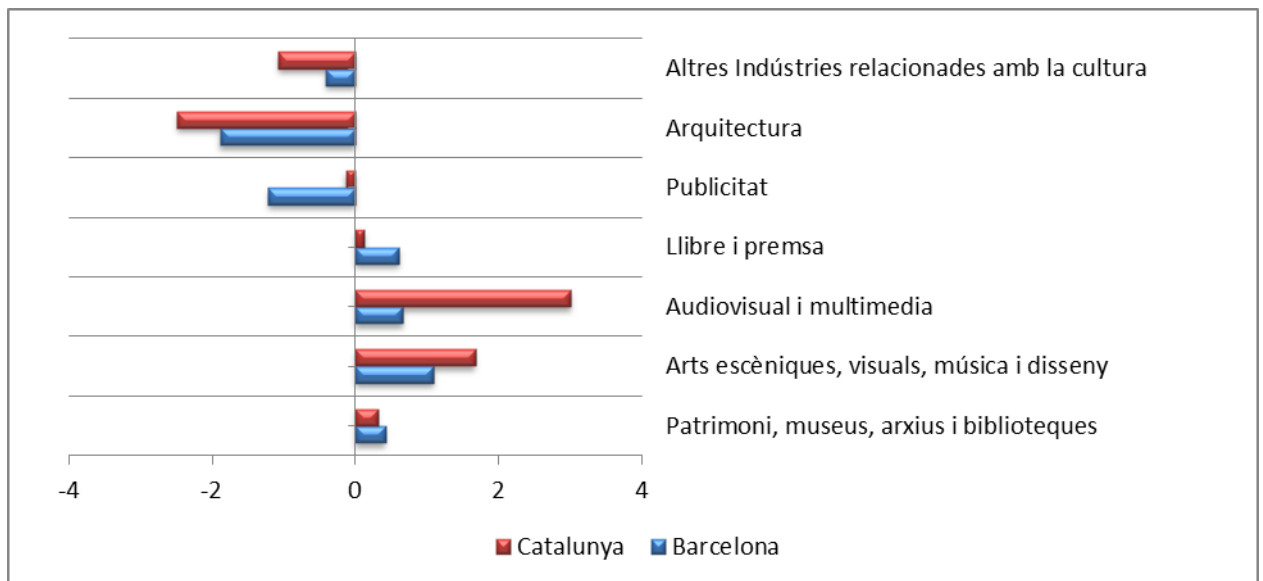
Font: Departament d'Anàlisi-GTP. Oficina Municipal de Dades (Ajuntament de Barcelona)

Taula 4.2: Valor Afegit Brut de les empreses culturals. Catalunya. Contribució

Dominis culturals	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	-0,3%	-0,4%	0,1%	0,1%	0,3%
Arts escèniques, visuals, música i disseny	-1,7%	0,0%	-1,3%	1,6%	1,7%
Audiovisual i multimedia	1,6%	-4,8%	0,8%	-0,3%	3,0%
Llibre i premsa	-0,8%	-1,8%	-5,7%	-0,6%	0,1%
Publicitat	-1,0%	-3,1%	3,7%	1,7%	-0,1%
Arquitectura	-0,6%	-2,0%	-3,9%	3,2%	-2,5%
Altres Indústries relacionades amb la cultura	-2,6%	-1,8%	-1,0%	2,3%	-1,1%
TOTAL VALOR AFEGIT	-5,4%	-14,0%	-7,4%	8,1%	1,5%

Font: IDESCAT

Gràfic 5: Contribució al creixement dels àmbits culturals. Barcelona. 2015 (%)

5.- NOTA METODOLÒGICA

En aquest punt es presenta, en primer lloc, la correspondència entre la delimitació aplicada per l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona i la de l'Idescat i, en segon lloc, el procediment emprat per fer l'estimació del VAB per dominis culturals.

Correspondència amb delimitació Idescat

El grau de similitud de la delimitació d'aquest informe i de l'Idescat és elevada. Tanmateix per treballar a 3 dígits, opció que ofereix més representativitat als resultats i permet estimar els efectes de l'aglomeració sobre la productivitat propis de l'economia de Barcelona, hi ha un conjunt de codis no coincidents. En concret:

S'han inclòs en els seus respectius dominis els següents codis no contemplats per Idescat:

- 9104 Activitats de jardins botànics (domini Patrimoni)
- 5812 Edició de directoris (domini Llibres i premsa)
- 1813 Activitats de preimpresió (domini Altres indústries relacionades amb la cultura)
- 1814 Enquadernació (domini Altres indústries relacionades amb la cultura)

No s'ha inclòs a la delimitació de l'informe i si s'inclou a Idescat:

- 7722 Lloguer de vídeos i discos

Finalment, a l'estadística d'Idescat hi ha el domini "Altres serveis relacionats amb la cultura" inclou tres codis que a l'informe han estat assignats als següents dominis:

- 5819 Altres activitats d'edició (al domini Llibres i premsa)
- 6399 Altres serveis d'informació (domini Llibres i premsa)
- 7312 Serveis de representació mitjans de comunicació (domini Publicitat)

Procés d'estimació

La variable objectiu és el VAB de cada domini cultural. El procés d'estimació d'aquesta variable es fa estimant, en primer lloc, l'ocupació i, seguidament, la productivitat.

Les fonts emprades a aquests efectes són l'esmentada "*Estadística i comptes de les empreses culturals*" de l'Idescat, el Directori Central d'Empreses i Establiments (DIRCE), l'afiliació a la Seguretat Social i la Mostra Contínua de Vidas Laborals (MCVL).

L'ocupació s'obté a partir de l'afiliació en Règim General i Autònoms a la Seguretat Social de Barcelona. Aquesta informació pot estar afectada per l'efecte seu a

Barcelona raó per la qual és fa un calibratge amb les dades del DIRCE. Sobre la base d'aquesta informació s'apliquen els resultats a l'ocupació de cada àmbit cultural de "Estadística i comptes de les empreses culturals" de l'Idescat.

L'estimació de la productivitat es fa amb dues fases. En primer lloc s'aplica la mateixa productivitat per àmbit a Barcelona que a Catalunya. Seguidament, tenint en compte l'efecte escala i aglomeració, s'aplica el diferencial de salaris de cada àmbit. Aquest procediment té una referència significativa al Manual de UN-Habitat "*Urban Indicators Guidelines*" (2009) on s'estableix que per a l'estimació de l'indicador PIB/Vab es recomana l'aplicació de l'índex salarial del municipi com a corrector de la productivitat.

Sobre aquesta base el Departament d'Anàlisi de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona, en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) i la Universitat Autònoma, ha desenvolupat un model que porta a l'expressió següent:

$$\ln PAT^* = \ln PAT + \beta (\ln W^* - \ln W)$$

On PAT^* productivitat aparent del treball de Barcelona, PAT productivitat aparent de Catalunya, W^* són els salaris/dia de Barcelona, W els salaris/dia de Catalunya i β és l'elasticitat entre els salaris i la productivitat. La informació de salaris prové de la MCVL, aplicant el salari per dia de cada àmbit cultural mentre que l'elasticitat ha estat estimada a partir del panell de dades de la Comptabilitat Regional de l'INE. Per més informació es pot consultar el document de treball "*Estimació del PIB de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Millora metodològica de la dinàmica de la productivitat amb informació salarial*".

6.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Gabinet Tècnic de Programació (GTP). Ajuntament de Barcelona: ***“Els salaris mitjans a Barcelona. 2014”***. (2016)

Gabinet Tècnic de Programació (GTP). Ajuntament de Barcelona: ***“El PIB de Barcelona. 2010-2015”***.(2016)

Ministerio de Empleo y Seguridad Social: ***Muestra Continua de Vidas Laborales 2010-2015 (MCVL)*** (2016)

Idescat: ***“Estadística i comptes de les empreses culturals 2010-2015”***. (2016)

INE: ***Directorio de Empresas y Establecimientos 2010-2015 (DIRCE)***. (2016)

Departament de Treball. Generalitat de Catalunya: ***Afiliació Règim General i Autònoms 2010-2015*** (2016)

Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi-GPT: ***“Estimació del PIB de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Millora metodològica de la dinàmica de la productivitat amb informació salarial”*** (2017).

Oficina Municipal de Dades. Departament d'Anàlisi-GTP: ***“Informe de salaris 2016. Barcelona”*** (2017).

UN-Habitat: ***“Urban Indicators Guidelines”*** (2009)

**Ajuntament
de Barcelona**